

РЕШЕНИЕ

№ 2733

гр. София, 29.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД в публично заседание на шестнадесети май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Гергана Ж. Троянова

при участието на секретаря Таня Б. Стоянова
като разгледа докладваното от Гергана Ж. Троянова Гражданско дело № 20211100112691 по описа за 2021 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Предмет на производството са предявени от „ЗД Б.И.“ АД (ищец) срещу А. Е. Д. (ответник), в качеството му на наследник Е.Ф. Д., искове с правно основание чл.500, ал.2 от *Кодекса за застраховането (КЗ)* и чл.86, ал.1 от *Закона за задълженията и договорите (ЗЗД)*.

Ищецът твърди, че на 19.05.2016г. в гр.Батановци е настъпило пътно – транспортно произшествие (ПТП), при което водачът на л.а. „Опел“ с рег.№ РК ***** – Е.Ф. Д., нарушил правилата за движение по пътищата и навлязъл в лентата за насрещно движение, при което станал причина за удар с движещият се в тази лента л.а. „Фолксваген“ с рег.№ *****. Пояснява, че в резултат на произшествието пострадала С. А. С., пътувала в л.а. „Опел“, която получила коса фрактура с дислокация и скъсяване на тибия в дистален край и изкълчване на глезенна става, фрактура на ребро двустранно, „гръден капак“ и колекции на течност в плевралната кухина. Признава, че към датата на събитието е бил страна по валиден договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ (ГО) за л.а. „Опел“, по силата на който се е задължил да покрие в рамките на застрахователната сума причинените от деликвентна вреди на трети лица. Поддържа, че именно в това му качество бил ответник по предявен от пострадалата С. иск за обезщетяване на причинените от произшествието вреди, по който било образувано гр.д.№ 10829/2016г. на СГС, I-22 състав, в хода на което страните постигнали споразумение, по силата на което застрахователят ѝ заплатил обезщетение в размер на 35000.00 лева за причинените ѝ вреди – болки и страдания от нанесените при ПТП телесни увреждания. Заявява, че

водачът на застрахованото МПС – Е.Ф. Д., бил неспособен водач, поради което в полза на застрахователя възникнало регресно право да търси платеното обезщетение от деликвента. Твърди, че поканил водача на л.а. „Опел“ да му възстанови сумата от 35000.00 лева, но плащане не е постъпило. Предвид изложеното, предявява иск за сумата срещу неговия син А. Е. Д., тъй като деликвентът е починал, като същата се търси ведно със законната лихва от подаване на исковата молба – 05.09.2018г., до окончателното плащане. Претендират се разноси.

Ответникът А. Е. Д. е депозирал писмен отговор, с който оспорва претенцията с твърдение, че пострадал от произшествието е неговата майка, а деликвент – баща му, като вредите са били обезщетени от застрахователя, поради което той не следва да носи отговорност за заплатеното от „ЗД Б.И.“ АД обезщетение.

За яснота на изложението следва да се посочи, че по така заявената претенция първоначално е било образувано гр.д.№ 11759/2018г. на СГС, I-9 състав, по което искът е бил отхвърлен с решение от 12.08.2020г. Срещу същото е постъпила въззивна жалба от „ЗД Б.И.“ АД, по която е било образувано в.гр.д.№ 3675/2020г. на САС, 10 състав. С решение от 27.07.2021г. решението на СГС е било обезсилено след констатация, че актът е постановен срещу наследодателя на ответника Е.Ф. Д. вместо срещу А. Е. Д., а делото е било върнато на СГС. Образувано е било гр.д.№ 12691/2021г. на I-6 състав, което е било прекратено с протоколно определение от 15.11.2022г. с довод, че ответникът А. Е. Д. не е пасивно легитимиран по иска, тъй като е налице вписан отказ от наследството на наследодателя му, който го ползва. Определението е било обжалвано от застрахователя ищец и е било образувано в.гр.д.№ 204/2023г. на САС, 4 състав. С определение от 27.02.2023г. прекратителното определение на СГС е било отменено с аргументи, че е налице спор между страните относно това дали ответникът е приел наследството на своя баща или се е отказал от него, който въпрос обаче касае основателността на иска, а не неговата допустимост. Делото е било върнато на СГС за продължаване на съдопроизводствените действия.

При проверка на материалите по делото, съдът намира от *фактическа страна* следното:

Представен е Констативен протокол № 9/2016г., изготвен от дежурен ПТП при сектор „Пътна полиция“ при ОД на МВР – Перник, в който е отразено, че на 19.05.2016г. е настъпило ПТП на автобусна спирка на път 605 в гр.Батановци при кръстовището с ул. „Христо Ботев“ между л.а. „Опел Кадет“ с рег.№ РК *****, застрахован по договор ГО със „ЗД Б.И.“ АД, и л.а. „Фолксваген Голф“ с рег.№ *****, отговорността на водача на който също била поета от този застраховател. Вписано било, че причина за произшествието било допуснато от водача на л.а. „Опел Кадет“ нарушение на правилата за движение по пътищата, изразяващо се в навлизане в лентата за насрещно движение, при което ударил правомерно движещият се в тази

лента л.а. „Фолксваген Голф“. Отражено било също, че деливентът Е.Ф. Д. нямал свидетелство за управление на МПС, а пострадал от удара била С. А. С., с работна диагноза фрактура на ребро и на лява тибия. Протоколът е придружен със схема на произшествието и отразява възприетите от съставителя обстоятелства относно участниците в произшествието и представените от тях документи, както и получените материални щети.

Приложена е епикриза от МБАЛ „Р.А.“ АД – Перник, видно от която пострадалата С. А. С. е била хоспитализирана след произшествието, при което била установена коса фрактура с дислокация и скъсяване на тибия в дистален край, изкълчване на глезенна става, фрактура на ребра, течни колекции в плевралната кухина, което състояние наложило оперативно лечение за наместване на фрактурата на крака.

Представено е споразумение от 14.02.2017г. между пострадалата и „ЗД Б.И.“ АД, сключено по образуваната по случая щета № 1610022122 и гр.д.№ 10829/2016г. на СГС, по силата на което дружеството, в качеството си на застраховател по валиден договор ГО за увреждащото МПС към датата на събитието, се е задължил да изплати на пострадалата обезщетение за причинените ѝ имуществени и неимуществени вреди в размер на 35000.00 лева, което е изпълнил – така платежно нареждане от 10.03.2017г.

Приета е регресна покана от застрахователя до деликвента Е.Ф. Д. от 22.06.2017г., с която подателят е поканил адресата да му възстанови изплатеното обезщетение, основавайки претенцията си към него на обстоятелството, че е бил неспособен водач. Няма данни за връчване на поканата до адресата.

Приложено е удостоверение за наследници, видно от което Е.Ф. Д. е починал на 11.07.2017г. и е оставил за свой наследник сина си А. Е. Д.. С определение същият е бил конституиран като страна в производството – л.83 от гр.д.№ 11759/2018г. на СГС, I-9 състав, а с разпореждане от 04.01.2019г. исковата молба и приложенията са били изпратени на този ответник за писмен отговор по реда на глава XXXII от ГПК (Производство по търговски спорове), какъвто е постъпил. Дадена е възможност на ищеца да подаде допълнителна искова молба (чл.372 ГПК), каквато не е била депозирана. С определение от 18.10.2019г. делото е било насрочено за разглеждане в открито съдебно заседание. С проекта за доклад съдът е отделил за безспорно и ненуждаещо се от доказване обстоятелството, че на пострадалата С. А. С. е било изплатено обезщетение за причинените ѝ от процесното ПТП вреди в размер на 35000.00 лева от страна на „ЗД Б.И.“ АД, както и че Е.Ф. Д. е шофирал без свидетелство за управление на МПС.

След обезсилване на постановеното решение по гр.д.№ 11759/2018г. на СГС, I-9 състав, делото е било върнато за ново разглеждане от Софийския градски съд и е било образувано гр.д.№ 12691/2021г. на СГС, I-6 състав, по което с определение от

29.10.2021г. съдът е изготвил нов доклад по делото с оглед съображението, че приложим между страните е новият КЗ, а не отменения, поради което предявеният от застрахователя „ЗД Б.И.“ АД иск е квалифициран като такъв по чл.500, ал.2 КЗ, вместо по чл.274, ал.2 КЗ (отм). С определението е даден едномесечен срок на страните за възражения и за доказателствени искания във връзка с измененния проект на доклад, което изменение касае правната квалификация на иска.

В срока за отговор ответникът, представляван за първи път от назначен особен представител – адв.Е., е оспорил твърдението, че Е.Ф. Д. не е бил правоспособен водач и е направил искане за снабдяване със съдебно удостоверение, по силата на което да се снабди с доказателства относно вписан отказ от наследството на Е.Ф. Д., направен от ответника А. Е. Д.. В проведеното на 29.03.2022г. открито съдебно заседание особеният представител е въвел и възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от пострадалата С. с твърдение, че същата е живяла на семейни начала с деликвента и ѝ е било известно, че водачът не е имал СУМПС, както и че същата е пътувала без поставен обезопасителен колан.

По делото е представено и прието удостоверение от РС - Перник от 16.02.2022г. относно вписан на 31.05.2019г. мълчалив отказ от наследство от А. Е. Д., съгласно който същият се е отказал от наследството на своя баща Е.Ф. Д.. Вписването е извършено въз основа на определение на РС – Перник по гр.д. № 01048/2019г., образувано по молба по чл.51 ЗН от „Банка ДСК“ АД, с което е разпоредено вписването на отказа при презумпцията на чл.51, ал.2 ЗН, а именно – А. Е. Д. не се е явил пред съда и не е заявил, че приема изрично наследството на своя баща в указания му срок, поради което е прието, че е изгубил правото да приеме това наследство. Определението на РС – Перник е част от доказателствата по делото, както и представеното удостоверение за вписан отказ, които са приобщени с протоколно определение от 15.11.2022г.

Съдът, вземайки предвид материалите по делото и доказателствата, прави следните **правни изводи**:

За уважаване на предявения иск ищецът е следвало да докаже в условията на пълно и главно доказване наличие на застрахователно правоотношение, произтичащо от договор за застраховка ГО между него и деликвента; настъпване на застрахователно събитие, покрит риск по договора, а именно – пътно-транспортно произшествие, което да е резултат от виновното и противоправно поведение на водача на застрахованото при ответника МПС и причинени в пряка причинно - следствена връзка от това поведение вреди на трето лице, вид и размер на вредите, размер на обезщетението, изплатено от застрахователя на пострадалия, отправянето на покана до деликвента, респ. неговия наследник за възстановяване на изплатената сума, наличие на основание за това възстановяване, изразяващо се в управление на увреждащото МПС без

правоспособност за това.

Приложим закон се явява нормата на чл.500, ал.2 КЗ. Съгласно установената съдебна практика, по регресен иск на застрахователя срещу деликвента е от значение датата на възникване на регресното право, т.е. датата на изплащане на застрахователно обезщетение, от който момент застрахователят се е суброгирал в правата на пострадалия срещу причинителя на вредата. В настоящия случай, това обстоятелство е настъпило след влизане в сила на новия КЗ, което придава правна квалификация на заявения иск по чл.500, ал.2 КЗ, въпреки, че самият застрахователен договор е сключен при действието на КЗ (отм). Така в решение № 20 от 02.04.2021 г. по т. д. № 2695/2019 г., II т. о. на ВКС.

От приложените писмени доказателства съдът счита за доказано настъпването на застрахователно събитие – ПТП, както и че същото е резултат от противоправното и виновно поведение на водача на застрахования автомобил Е.Ф. Д., който при управление на л.а. „Опел“ с рег.№ РК ***** е нарушил правилата за движение по пътищата, като е навлязъл в лентата, предназначена за насрещно движещите се превозни средства, където е причинил удар с правомерно движещият се в тази лента л.а. „Фолсваген Голф“ с рег.№ *. Обстоятелствата са установени в съставения констативен протокол за ПТП, констатациите по които не са били оборени в процеса и които са били установени в хода на проведеното и приобщено към материалите по делото гр.д.№ 10829/2016г. на СГС, I-22. Не се спори и се установява, че в пряка причинно-следствена връзка от удара на С. С., пътник в увреждащото МПС, са били причинени телесни увреждания – коса фрактура с дислокация и скъсяване на тибия в дистален край и изкълчване на глезенна става, фрактура на ребро двустранно, „гръден капак“ и колекции на течност в плевралната кухина, за което е представена медицинска документация. Видно е от приложено споразумение от 14.02.2017г., сключено между пострадалата и „ЗД Б.И.“ АД, застрахователят е признал наличието на обстоятелствата, от които се извежда отговорността му и е приел да заплати на С. С. обезщетение за причинените ѝ имуществени и неимуществени вреди в размер на 35000.00 лева. С това застрахователят е признал и това обстоятелство е било отделено за безспорно и ненуждаещо се от доказване, че е бил страна по валиден към датата на застрахователното събитие договор ГО за л.а. „Опел Кадет“. Не се спори и се доказва от приложено платежно нареждане, че на 10.03.2017г. сумата е била изплатена на правоимащото лице, от който момент за дружеството евентуално е възникнало регресно право срещу деликвент при установяване на спорния факт дали същият е бил правоспособен водач или не.

Относно спорния факт:

Съгласно чл.150 от Закона за движение по пътищата (ЗДвП) всяко моторно превозно средство - участник в движението, трябва да се управлява от правоспособен

водач. Неизпълнението на това изискване от страна на водач, причинил ПТП, за което застрахователят по договор ГО за превозното средство плати обезщетение, следва да „върне“ на застрахователя платеното. На практика, ако водачът е бил неспособен, застрахователят се освобождава от отговорността си по договора ГО, но само спрямо собственика на застрахованото МПС, т.е. длъжен е да плати обезщетение на пострадалите лица, но има право на регрес спрямо деликвента, щом е бил неспособен водач. Разпоредбата на чл.500, ал.2 КЗ предвижда като основание за такъв регрес именно липсата на правоспособност у водача да управлява МПС от съответната категория. Това са случаите, при които на този водач не му е било издавано въобще СУМПС или същото му е било отнето към датата на ПТП по реда на чл. 171, т. 4 ЗДвП (Решение № 80 от 16.09.2014 год. На ВКС по т.дело № 897/2012 год., II т. о., ТК; Решение № 2443/14.09.2022г. СГС, III-Б състав, по въззивно гр.д.№ 11786/2021г.), но не и когато водачът е бил правоспособен, но при проверката не е носил документа у себе си и не го е представил.

Видно е от съставения констативен протокол за ПТП, че водачът Е.Ф. Д. не е представил на контролния орган СУМПС. Само по себе си това не означава още, че водачът е бил неспособен. Съгласно чл.500, ал.2 КЗ регресното право на застрахователя, изплатил обезщетение на пострадал като страна по валиден договор ГО за увреждащото МПС възниква, когато деликвентът не притежава правоспособност за управление на съответната категория моторно превозно средство или когато временно му е отнето свидетелството за управление на МПС. В тежест на ищеца е било да установи този факт, тъй като именно от него извежда своето право. По делото е било заявено искане от страна на ищеца за снабдяване със съдебно удостоверение, по силата на което да установи от компетентните органи дали на водача на увреждащото МПС е било издавано СУМПС, което искане е било уважено (о.с.з. 29.03.2022г.), но във връзка с което не са предприемани действия от ищцовата страна, съответно не са били представяни доказателства от „ЗД Б.И.“ АД в тази насока. Съдът приема за недоказано обстоятелството, от което ищецът черпи права, а именно, че Е.Ф. Д. е бил неспособен водач. Тук е уместно да се посочи и следното: С проекта за доклад от 18.10.2019г. по гр.д.№ 11759/2018г. на I-9 състав, съдът е отделил за безспорно и ненуждаещо се от доказване обстоятелството, че деликвентът е „нямал“ СУМПС при проверката, което вярно отразява и констатацията по КП. Непредставянето на СУМПС при проверка от контролните органи не е равнозначно на липса на правоспособност. Предвид изложеното, съдът намери исковата претенция за недоказана.

По отношение на заявеното възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалата С.:

Това възражение за първи път е наведено в проведеното на 29.03.2022г. открито заседание по настоящото дело, т.е. в първото съдебно заседание след обезсилване на

постновеното решение по гр.д.№ 11759/2018г. на СГС, I-9 състав, и връщане на делото за ново разглеждане от първостепенния съд. На първо място, възражението за съпричиняване следва да се заяви в срока за отговор на исковата молба. В тази връзка, съдът приема, че този срок е изтекъл на 28.02.2019г., а в подадения от ответника писмен отговор, л.89 от гр.д.№ 11759/2018г. на СГС, I-9 състав, такова възражение не е въведено. Съображенията на съда са, че с определението от 29.10.2021г. по гр.д.№ 12691/2021г. на СГС, I-6 състав, с което исковата претенция е квалифицирана по новия КЗ, не може да се „подновява“ срока за отговор, след като това не влече ново разпределение на доказателствената тежест за страните. Това е така, тъй като разпоредбите на чл.274, ал.2 КЗ (отм) и чл.500, ал.2 КЗ са аналогични, т.е. фактите, от които ищецът извежда правото си са едни и същи. Идентични са и по отношение на провинението на деликвента. Действително отменения КЗ предвижда отговорност на деликвента за вредите към застрахователя (регрес), ако същият е управлявал МПС без СУМПС, а съгласно действащия КЗ основаниято за регрес е липсата на правоспособност, но дори и при действието на КЗ (отм) съдебната практика приемаше, че хипотезата визира случаите на изначална липса на правоспособност или на придобита такава, но временно отнета. Поради изложеното, съдът намира, че нови възражения след определението от 29.10.2021г. не могат да се въвеждат и да се приемат за съвместно разглеждане, което прави определението на съда в този смисъл от 29.03.2022г., с което е прието възражението за съпричиняване за съвместно разглеждане, за неправилно. Нещо повече, самото определение от 29.10.2021г. дава възможност на страните да заявят нови доказателствени искания във връзка с променената правна квалификация на иска, но не дава нов срок за отговор по същество. В подкрепа на това виждане е и обстоятелството, че делото е било върнато от САС за ново разглеждане само поради факта, че решаващият орган е допуснал грешка в акта, като е посочил за ответник починалия деликвент, което обосновава извод, че делото се връща за разглеждане от етап последно съдебно заседание.

На второ място, подобно възражение се навежда в срока за отговор, а това не е сторено с отговора от 14.02.2019г. по гр.д.№ 11759/2018г. на СГС, I-9 състав. Не е направено и със становището, депозирано като отговор след определението от 29.10.2021г. по настоящото дело от адв.Е., а едва в първото по делото заседание (и това, ако се подкрепи тезата, че имаме подновен срок за отговор, която теза настоящият състав не възприема). Предвид изложеното, възражението за съпричиняване, като несвоевременно заявено, не следва да се обсъжда.

По отношение на представените доказателства за мълчалив отказ от наследство от 31.05.2019г.:

Производството по делото е образувано с подадената от „ЗД Б.И.“ АД на 05.09.2018г. искова молба, по която е образувано гр.д.№ 11759/2018г. на СГС, I-9

състав. В хода на делото, на 23.02.2022г. е постъпило удостоверение от РС – Перник за вписан по искане на кредитор на наследодателя на А. Е. Д. отказ от наследство. Отказът е доведен до знанието на застрахователя ищец на 10.03.2022г., когато му е бил изпратен за становище по разпореждане на съда от 28.02.2022г. Документът е приет с протоколно определение от 15.11.2022г., когато е прието и определението на РС – Перник по гр.д.№ 01048/2019г. Съгласно чл.235, ал.3 от ГПК съдът е длъжен да вземе предвид и фактите, настъпили след предявяване на иска, които са от значение за спорното право. Отказът от наследство е вписан след образуване на делото и дори след изтичане срока за отговор и като настъпил в хода на производството факт следва да се зачете от съда, който приема, че ответникът не е материално правно легитимиран да отговаря по иска, което прави претенцията на застрахователя неоснователна. Вписаният отказ не може да се пренебрегне по доводите на ищеца, че се заявява след изтичане срока за отговор.

Съдът не би могъл да извършва преценка за действителност на отказа от наследство в настоящото дело. Съгласно чл.51 от Закона за наследството (ЗН) по искане на всеки заинтересуван районният съдия, след като призове лицето, което има право да наследява, му определя срок, за да заяви приема ли наследството или се отказва от него. Ако в дадения му срок наследникът не отговори, той губи правото да приеме наследството, а мълчанието му законът приравнява на отказ от наследство, който се вписва в книгата по чл.49, ал.1 ЗН, поради което той има същото действие като изричния отказ и произвежда действие от датата на окриване на наследството. Всеки кредитор, който се позовава на нищожност на така вписания отказ, като твърди, че е налице приемане на наследството, осъществено с конклюдентни действия преди вписания отказ, следва да го докаже в рамките на образувано по негова инициатива исково производство. Така чл.56 ЗН предвижда, че кредиторите на лицето, което се е отказало от наследството, могат да искат унищожението на отказа в своя полза, доколкото не могат да се удовлетворят от имуществата на наследника (искът е специален спрямо този по чл.135 ЗЗД). Искът е за прогласяване относителна недействителност на вписания отказ по отношение на предявилия иска кредитор и може да се заяви пред съда в едногодишен срок от узнаването на отказа, но не по-късно от три години след вписването му. Изискването на закона за заявяване нищожност на вписан отказ от наследство чрез иск е логично от гледна точка на това, че отказът важи по отношение на всички и за това се придава значение на вписването му. Допустимо е въвеждането на възражение за нищожност на отказ от наследство само в производство по делба - така ППВС №7/1973г., т.3. буква „д“, който предоставя такава възможност само на наследник и то в делбен процес, но разрешението не се прилага спрямо кредитор. Съдът не е бил задължен да дава срок за предявяване на такъв иск, тъй като право на страната е да прецени дали да упражни едно свое право или не, съответно при признание, че не е било образувано дело от такъв характер не са били налице и

основанията за спиране на делото, каквото искане е направил особения представител. Отделно от това, подаването на писмен отговор по делото няма характер на действие по приемане на наследството, каквото съдържание ищецът му придава. С него ответникът изразява учудването си, че искът е предявен срещу него при положение, че пострадалата му майка е била обезщетена от застрахователя, но не съдържа никакви изрази, от които може да се изведе преценка, че ответникът е приел наследството на своя баща, причинил увреждането.

За яснота и доколкото е бил повдигнат спор за това следва да се отрази, че спорът е разгледан по реда на глава XXXII от ГПК (Производство по търговски спорове). Възражението на особения представител в обратен смисъл е неоснователно. Липсата на допълнителна искова молба, подадена от ищеца в указания от съда срок, на което твърдение адв.Е. се позовава, не променя реда за разглеждане на спора, тъй като това не е избор на ищеца и същият не би могъл да определи реда за разглеждане на делото като не уражни правото си на допълнителна искова молба.

С оглед изложените мотиви, съдът отхвърля исковата претенция, като недоказана.

По разноските

При този изход на спора по делото разноски не се присъждат, тъй като няма данни ответникът да е направил такива по водене на делото.

Мотивиран от гореизложеното, Софийският градски съд, Първо гражданско отделение, I-6 състав,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ, като недоказани, предявените от „ЗД Б.И.“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „*****, срещу А. Е. Д., ЕГН *****, с адрес: гр.Перник, ул. „*****, икове по чл.500, ал.2 от КЗ и чл.86, ал.1 от ЗЗД вр.чл.5, ал.1 ЗН за заплащане на сумата от 35000.00 (тридесет и пет хиляди) лева, ведно със законната лихва от 05.09.2018г. до окончателното плащане, която сума представлява регресно вземане на ищеца срещу наследодателя на ответника Е.Ф. Д., възникнало с плащане на застрахователно обезщетение на С. А. С. за вреди от ПТП, настъпило на 19.05.2016г. в гр.Батановци, причинено виновно от Е.Ф. Д., като неправопособен водач на л.а. „Опел“ с рег.№ РК *****, застрахован по договор „Гражданска отговорност“ с ищеца, което вземане е преминало по наследство към ответника А. Е. Д..

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Софийския апелативен съд с въззивна жалба в двуседмичен срок от съобщаването му на страните.

***ПРЕПИС** от решението да се връчи на страните.*

Съдия при Софийски градски съд: _____